

У 2026/2027 навчальному році оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів НУШ здійснюємо відповідно до нових рекомендацій МОН України, затверджених наказом від 14 серпня 2026 року № 1427, системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, затверджених *наказом МОН України від 4 травня 2026 року № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів»*. Об'єктом оцінювання є досягнення учнями результатів навчання, визначених Державним стандартом базової середньої освіти, затвердженим постановою КМУ від 30 вересня 2020 р. №898.

Оцінювання результатів навчання здійснюється на компетентнісному підході.

Загальні підходи до оцінювання природничої галузі

Рівнева та бальна шкала: Знання та вміння учнів оцінюються за 12-бальною шкалою, яку поділяють на чотири рівні: початковий (1–3 бали), середній (4–6 балів), достатній (7–9 балів) та високий (10–12 балів).

У додатку 10 до Державного стандарту базової середньої освіти **в природничій освітній галузі** загальні результати навчання об'єднано в 4 групи. З огляду на те, що розвиток наукового мислення, набуття досвіду розв'язання проблем природничого змісту (4 група результатів державного стандарту) реалізується наскрізно в процесі навчання природничих предметів, оцінювання результатів цієї групи, відповідно до галузевих критеріїв, здійснюють у межах трьох груп результатів:

1 ПРО - Пізнання світу природи засобами наукового дослідження. Оцінка першої групи результатів (ГР1) складається із оцінок, отриманих за вміння виявити і сформулювати дослідницьку проблему, спланувати дослідження, виокремити, проаналізувати, кроки дослідження, зафіксувати спостереження, виконати навчальні проекти, змодельовати природне явище або об'єкт, сконструювати приладдя тощо. Виявити ці уміння учні й учениці можуть під час виконання лабораторних і практичних робіт, практикумів з розв'язування експериментальних (дослідницьких) завдань, вимірювань, дослідів і спостережень, польових робіт, навчальних проектів, моделювання і конструювання та інших видів робіт, пов'язаних з умінням досліджувати природу.

2 ПРО - Опрацювання, систематизація та представлення інформації природничого змісту. Для другої групи результатів (ГР2), що стосуються вміння здійснювати пошук й опрацьовувати інформацію, слугують оцінки за пошук, порівняння, 4 зіставлення, узагальнення, оцінювання інформації, представлення інформації в різних формах, перетворення одного виду інформації в інший.

3 ПРО - Усвідомлення розмаїття і закономірностей природи, ролі природничих наук і техніки в житті людини, відповідальна поведінка для сталого розвитку суспільства.

Оцінювання третьої групи результатів (ГР3) з усвідомлення закономірностей природи переважно ґрунтується на умінні учнів і учениць застосовувати науковий апарат природничих наук для пояснення природних і технічних явищ і об'єктів. Виявити ці уміння учні й учениці можуть під час розв'язування задач, відповідей на запитання за змістом вивченого тощо.

Види оцінювання: Поточне, формувальне, підсумкове (тематичне), підсумкове (семестрове) та річне.

Тематичне оцінювання здійснюється на основі поточного та/або підсумкової роботи. Оцінки, виставлені під час формувального оцінювання не враховують в рамках підсумкового оцінювання. Проведення окремого уроку узагальнення до кожного розділу/теми не є обов'язковим. Доцільність проведення комплексної підсумкової роботи наприкінці семестру визначається вчителем. Комплексна підсумкова робота може перевіряти як одну, так і декілька груп результатів.

Оцінка за семестр є середнім арифметичним усіх тематичних оцінок, з урахуванням поступу учня.

Оцінка є конфіденційною інформацією, що повідомляється учневі, батькам або іншим законним представникам.

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ З ХІМІЇ

Рівень	бали	за когнітивними процесами	за навчальною діяльністю	за рівнем самостійності	за рівнем комунікації та взаємодії	за частотою у
Початковий	1	Розпізнає та відтворює окремі хімічні об'єкти, явища, символи, назви речовин за допомогою вчителя. Виявляє фрагментарні знання, потребує значної допомоги під час виконання завдань.	Виконує навчальні завдання лише з постійною допомогою вчителя, не виявляє стійкої зацікавленості до навчання. Виконує окремі прості дії за зразком.	Виконує навчальні завдання лише за значної постійної допомоги вчителя. Потребує пояснення кожного етапу роботи, діє переважно за зразком.	Майже не вступає у взаємодію, потребує постійної допомоги й спонукання; відповідає лише на прості запитання, утруднюється висловлювати власну думку.	Уміння виявляють епізодичну значну діяльність вчителя; учень/учениця виконує прості зразком.

				Відчуває труднощі під час застосування знань у новій ситуації.		
2		Розуміє та відтворює основні поняття й прості закономірності хімії. За зразком або з допомогою вчителя виконує нескладні завдання, розрізняє хімічні об'єкти та явища, встановлює прості зв'язки між ними.	Виконує прості навчальні завдання за зразком або за допомогою вчителя, намагається застосовувати набуті знання під час виконання вправ, лабораторних і практичних робіт.	Виконує завдання за часткової допомоги вчителя або за алгоритмом. Може самостійно виконати знайомі дії, але потребує підказок під час планування роботи, вибору способу розв'язання чи перевірки результату.	Взаємодіє з учителем і однокласниками за підтримки, відповідає на запитання, може висловити просту думку щодо хімічного явища або результату дослідження; потребує допомоги під час роботи в парі чи групі.	Уміння виявляють періодичні ознаки, навчальні ситуації, учень/учениця виконує часткової допомоги, допускає помилки.
3		Застосовує елементарні знання для виконання простих навчальних завдань. За підтримки вчителя використовує хімічну символіку, формули, назви речовин, пояснює прості хімічні явища та робить нескладні висновки.	Виконує прості навчальні завдання за запропонованим алгоритмом, частково застосовує знання з хімії під час виконання вправ і практичних робіт, за підтримки вчителя виправляє помилки.	Самостійно планує та виконує навчальні завдання, застосовує хімічні знання й уміння у знайомих і нових ситуаціях, контролює та оцінює власний результат. За	Бере участь у спілкуванні та спільній діяльності, висловлює прості судження, слухає співрозмовників, виконує запропоновану роль у парній або груповій роботі, за допомогою уточнює чи	Уміння виявляють достатньо типових навчальних ситуацій, учень/учениця виконує завдання самостійно, потребує у випадках

				потреби самостійно знаходить спосіб розв'язання проблеми.	доповнює відповіді.	
Середній	4	Відтворює окремі хімічні факти, поняття та правила за зразком або за допомогою вчителя; розпізнає прості хімічні об'єкти, символи, формули; виконує нескладні завдання за алгоритмом, допускаючи окремі помилки.	Виконує навчальні завдання за зразком або за допомогою вчителя; розуміє основні способи виконання хімічних завдань; допускає помилки під час застосування знань і виконання практичних робіт; потребує постійної підтримки та контролю.	Виконує завдання переважно за зразком, потребує постійної допомоги вчителя. Застосовує відомі способи дій лише в типових ситуаціях.	Вступає у взаємодію з учителем та однокласникам и переважно за запитаннями або підказками. Висловлює окремі думки щодо навчального матеріалу, але потребує допомоги у формулюванні відповідей. Дотримується правил роботи в парі чи групі з підтримкою.	Уміння епізодично переважно виконує навчальні за допускання під застосування хімічних формул і
	5	Розуміє основний зміст навчального матеріалу, відтворює та пояснює прості хімічні поняття, властивості речовин і явища; застосовує знання у типових ситуаціях за відомим алгоритмом; встановлює нескладні причинно-наслідкові зв'язки.	Виконує типові навчальні завдання з частковою допомогою вчителя; застосовує вивчені правила, формули та алгоритми у знайомих ситуаціях; бере участь у виконанні лабораторних і практичних робіт; може виправити окремі помилки за підказкою.	Виконує типові навчальні завдання з частковою допомогою вчителя. Може застосовувати вивчені способи дій у знайомих ситуаціях, але потребує підказок під час виконання	Підтримує взаємодію з учителем та однокласникам и під час виконання навчальних завдань. Висловлює власну думку, відповідає на запитання, бере участь в обговоренні результатів хімічних досліджень. За	Уміння періодично виконує навчальні за зразком незначно допомагає Застосовує типових але допускає помилки потребує

				практичних і розрахункових завдань.	нагадуванням дотримується правил співпраці.	
	6	Застосовує знання у типових навчальних ситуаціях, порівнює, класифікує та встановлює зв'язки між хімічними поняттями, речовинами і явищами; читає та використовує хімічні формули й рівняння; розв'язує типові завдання з незначною допомогою, може пояснити отриманий результат.	Самостійно виконує типові навчальні завдання, застосовуючи відомі алгоритми; використовує хімічні знання під час розв'язування нескладних задач і виконання практичних робіт; уміє працювати з таблицями, схемами, формулами; за потреби звертається по допомогу для складніших завдань.	Переважно самостійно виконує типові завдання, правильно обирає спосіб їх виконання. Може працювати за алгоритмом, здійснювати нескладні розрахунки та робити висновки, звертаючись по допомогу лише за потреби.	Активно взаємодіє з учителем та однокласниками під час навчальної діяльності. Зрозуміло висловлює думки, аргументує відповіді на доступному рівні, бере участь у спільному обговоренні та виконанні практичних і дослідницьких завдань. Уміє слухати інших і враховувати їхні пропозиції.	Уміння достатньо самостійно застосовувати про хімічні рівняння властивості речовин у ситуації переважно виправляти підказки
Достатній	7	Розуміє та відтворює основний навчальний матеріал, установлює прості причинно-наслідкові зв'язки, класифікує речовини та явища за заданими ознаками, застосовує знання за зразком або в типових ситуаціях.	Виконує навчальні завдання за зразком або алгоритмом, застосовує відомі способи розв'язування хімічних задач і виконання вправ. Здійснює прості хімічні дослідження за інструкцією, дотримується правил безпеки. Потребує незначної	Виконує навчальні завдання переважно самостійно, але потребує допомоги в окремих випадках. За підказкою виправляє помилки, застосовує відомі способи	Достатньо активно взаємодіє з учителем та однокласниками, висловлює власну думку, бере участь в обговоренні, виконує спільні завдання, може аргументувати відповідь із незначною допомогою.	Уміння виявляють але ще стабільні. Учень/учениця застосовує та виконує завдання ситуації допускає неточності потребує допомоги складніші

		Може виконувати нескладні завдання з використанням хімічних формул, рівнянь реакцій і таблиць.	допомоги в перенесенні знань у нову ситуацію.	розв'язання хімічних завдань.		випадках
	8	Застосовує та аналізує навчальний матеріал, порівнює властивості речовин і хімічні явища, встановлює взаємозв'язки між складом, будовою та властивостями речовин, обґрунтовує висновки. Уміє переносити набуті знання на типові практичні та навчальні ситуації.	Впевнено виконує основні навчальні завдання, застосовує знання для розв'язування типових і дещо змінених хімічних задач. Самостійно проводить нескладні спостереження та досліди за планом, аналізує отримані результати, робить обґрунтовані висновки.	Виконує завдання самостійно та достатньо впевнено, правильно застосовує знання й уміння в типових ситуаціях. За потреби може скористатися незначною допомогою для уточнення способу дії.	Активно співпрацює під час навчальної діяльності, чітко висловлює та аргументує власну думку, ставить запитання, бере участь у дискусіях, конструктивно взаємодіє в парі та групі, враховує думки інших.	Уміння виявляють часто та стабільно. Учень/учениця самостійно застосовує виконані розрахунки й аналіз формули рівняння результату дослідження, помилки й виправлення
	9	Аналізує, узагальнює та систематизує хімічні знання, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки, робить обґрунтовані висновки, застосовує знання в нових і змінених ситуаціях. Уміє пояснювати хімічні явища на основі знань про склад, будову та властивості	Самостійно й результативно організовує навчальну діяльність, застосовує хімічні знання в різних навчальних ситуаціях. Уміє планувати виконання дослідження, добирати способи розв'язання завдань, аналізувати результати експерименту,	Виконує завдання самостійно, послідовно й упевнено, обирає доцільний спосіб виконання, може переносити набуті знання на нові навчальні ситуації та самостійно контролює результат.	Ініціативно та результативно взаємодіє з учасниками освітнього процесу, самостійно аргументує й обстоює власну позицію, конструктивно веде діалог, активно співпрацює в групі, пропонує способи розв'язання проблемних	Уміння виявляють систематично та стабільно різних ситуацій. Учень/учениця самостійно правильно застосовує знання, причинні зв'язки та результати переносити вміння завдання

		речовин.	встановлювати причинно-наслідкові зв'язки та формулювати аргументовані висновки.		ситуацій та сприяє досягненню спільного результату.	
Високий	10	Вільно відтворює, пояснює та застосовує хімічні поняття, закономірності, символи й формули. Установлює причинно-наслідкові зв'язки між складом, будовою, властивостями та застосуванням речовин. Аналізує інформацію, порівнює об'єкти й процеси, робить обґрунтовані висновки.	Систематично та результативно виконує навчальні завдання з хімії, застосовує знання під час розв'язування стандартних і частково змінених завдань, самостійно працює з інформацією, правильно виконує хімічні розрахунки, складає та аналізує формули й рівняння реакцій. Уміє планувати послідовність дій під час практичної роботи, робить обґрунтовані висновки.	Виконує навчальні та практичні завдання переважно самостійно, правильно застосовує знання й уміння. За потреби використовує незначну допомогу вчителя для уточнення або перевірки результату.	Активно й результативно взаємодіє з учителем та однокласникам и, чітко висловлює думки, аргументує відповіді, бере участь у обговоренні та спільному виконанні навчальних завдань, дотримується правил конструктивної взаємодії.	Уміння виявляють систематичність майже Учень/учениця стабільно застосовує знання й час різних завдань, використати нових допускати незначні неточності
	11	Впевнено аналізує, узагальнює та систематизує хімічну інформацію, самостійно встановлює зв'язки між хімічними явищами та закономірностями. Застосовує знання в нових навчальних ситуаціях, аргументує власні	Стабільно й самостійно виконує навчальні та практичні завдання, творчо застосовує хімічні знання в нових ситуаціях, установлює причинно-наслідкові зв'язки, аналізує результати досліджень, пояснює хімічні	Виконує завдання самостійно й упевнено, обирає доцільні способи розв'язання, може пояснити послідовність дій, самостійно виправляє	Впевнено комунікує та ефективно співпрацює під час виконання індивідуальних і групових завдань з хімії, самостійно аргументує власну позицію, уважно сприймає	Уміння виявляють постійність упевненості Учень/учениця самостійно застосовує хімії, виконує розрахунки дослідницьких завдань аргументовані висновки

		висновки, прогнозує результати хімічних процесів на основі наукових закономірностей.	явища та процеси. Самостійно планує діяльність, контролює її виконання, аргументовано оцінює отримані результати.	виявлені помилки.	думки інших, уміє домовлятися, доповнювати й коректно оцінювати результати спільної роботи.	переносити в нові ситуації.
	12	Демонструє високий рівень сформованості критичного й логічного системного мислення. Самостійно аналізує складні хімічні ситуації, інтегрує знання з різних тем і природничих наук, висуває припущення та обґрунтовує їх, знаходить оптимальні способи розв'язання проблем. Творчо застосовує хімічні знання, робить самостійні, аргументовані та доказові висновки.	Систематично демонструє високий рівень навчальної діяльності, творчо й самостійно застосовує знання з хімії у нестандартних ситуаціях, розв'язує проблемні та дослідницькі завдання, обґрунтовує власні висновки, прогнозує результати експерименту. Виявляє ініціативність, самостійно визначає способи розв'язання завдань, критично оцінює результати та ефективність власної діяльності.	Повністю самостійно планує та виконує навчальні, практичні й дослідницькі завдання, обирає ефективні способи їх виконання, обґрунтовує результати, самостійно оцінює та вдосконалює власну діяльність.	Систематично демонструє високий рівень комунікації та взаємодії: ініціює співпрацю, чітко й переконливо висловлює та аргументує власні думки, конструктивно веде дискусію, поважає різні позиції, допомагає іншим, ефективно організовує спільну діяльність і відповідає за її результат.	Уміння виявляють стабільність та Учень/учениця вільно застосовує різноманітні нових самостійні хімічні дослідження обґрунтовано висновки встановлює причинні зв'язки використані набуті компетенції

Рівень	бали	за когнітивними процесами	за навчальною діяльністю	за рівнем самостійності	за рівнем комунікації та взаємодії	за часом
Початковий	1	Розпізнає та називає окремі біологічні об'єкти, явища, процеси за допомогою вчителя; відтворює найпростіші факти й терміни. Виявляє значні труднощі під час розуміння навчального матеріалу.	Виконує навчальні завдання лише за значної допомоги вчителя; має труднощі з розумінням інструкцій, виконанням простих завдань та застосуванням біологічних знань.	Виконує навчальні завдання лише з постійною допомогою вчителя. Потребує пояснення кожного етапу роботи, підказок, зразка та контролю. Важко застосовувати біологічні знання без сторонньої допомоги.	Виявляє значні труднощі у спілкуванні та взаємодії під час навчання. Потребує постійної допомоги вчителя для формулювання думки, відповіді на запитання та роботи в парі чи групі.	Уміння виявляти епізодичні значення вчителю часто припускаються помилок.
	2	Відтворює окремі факти, поняття, ознаки біологічних об'єктів і процесів; розрізняє прості біологічні явища за зразком або з допомогою вчителя; наводить окремі приклади.	Виконує прості навчальні завдання за зразком або з частковою допомогою вчителя; відтворює основні біологічні поняття, виконує окремі практичні дії.	Виконує більшу частину завдань за зразком або після часткової допомоги вчителя. Може діяти самостійно в знайомій ситуації, але потребує підказок під час виконання складніших завдань, досліджень чи практичних робіт.	За допомогою вчителя висловлює окремі думки щодо біологічних об'єктів і процесів, відповідає на прості запитання. Бере участь у спільній роботі, але потребує підтримки та підказок.	Уміння виявляти періодичні типові навчальні ситуації переважно з допомогою вчителю потребують удосконалення.

	3	Відтворює основний зміст навчального матеріалу; називає характерні ознаки біологічних об'єктів і процесів; установлює прості зв'язки між ними, класифікує об'єкти за заданою ознакою; застосовує знання за зразком.	Виконує навчальні завдання за інструкцією, правильно застосовує набуті біологічні знання та вміння; може виконувати нескладні практичні й дослідницькі завдання.	Самостійно планує та виконує навчальні завдання, добирає способи їх виконання, застосовує біологічні знання у знайомих і частково нових ситуаціях. Самостійно перевіряє результат і за потреби виправляє помилки.	Висловлює прості судження з біології, відповідає на запитання, бере участь у діалозі та спільній діяльності. За підтримки вчителя взаємодіє з однокласниками, дотримується правил спілкування.	Уміння: виявляти достатньо знайомих навчальних ситуацій, виконувати часткову допомогу, допускати помилки.
Середній	4	Відтворює окремі біологічні факти, терміни та поняття за допомогою вчителя. Виконує прості навчальні завдання з помилками. Розпізнає основні об'єкти та явища живої природи. Потребує постійної допомоги та підказок.	Виконує навчальні завдання за зразком або за допомогою вчителя. Відтворює основні біологічні поняття, факти та правила. Виконує прості практичні завдання з допомогою.	Виконує навчальні завдання переважно за зразком, за допомогою інструкцією та з постійною допомогою вчителя. Потребує підказок під час виконання практичних і лабораторних робіт.	Висловлює думки переважно з допомогою вчителя; відповідає на запитання, але потребує додаткових пояснень і підказок; бере участь у спільній діяльності за пропозицією вчителя.	Іноді навчальні виконання біологічних завдань потребують допомоги під час спостережень, досліджень, пояснення результатів.
	5	Розуміє основний зміст навчального матеріалу, називає та описує окремі біологічні об'єкти й процеси. Виконує типові завдання за	Виконує навчальні завдання за запропонованим алгоритмом. Застосовує знання для виконання типових завдань.	Виконує завдання за інструкцією та частково самостійно, застосовує набуті знання у	Висловлює власну думку щодо біологічних питань; бере участь у діалозі та обговоренні;	Нерегулярно досить демонструє необхідність виконання завдань, незначно

		зразком, частково встановлює зв'язки між явищами. Допускає неточності, але за допомогою вчителя може їх виправити.	Частково пояснює результати спостережень і досліджень.	типових ситуаціях. За потреби звертається по допомогу та може виправляти помилки після підказки.	співпрацює з однокласникам и під час виконання навчальних завдань, за потреби звертається по допомогу.	допомоги з застосуванням знайомих ситуацій.
	6	Демонструє достатнє володіння основним навчальним матеріалом, правильно описує біологічні об'єкти, процеси та явища. Виконує типові завдання, застосовує знання у знайомих ситуаціях, встановлює прості причинно-наслідкові зв'язки. Працює переважно за зразком, допускаючи окремі неточності.	Виконує типові навчальні та практичні завдання самостійно або з незначною допомогою. Застосовує біологічні знання у знайомих ситуаціях, пояснює результати спостережень і досліджень і практичних робіт.	Виконує типові навчальні та практичні завдання переважно самостійно, правильно дотримується послідовності дій, використовує біологічні знання для розв'язання навчальних ситуацій. Потребує незначної допомоги вчителя.	Достатньо послідовно висловлює власні думки та аргументує відповіді; активно бере участь в обговоренні біологічних питань; взаємодіє з однокласникам и, уміє слухати інших, враховувати їхні думки та працювати в парі чи групі.	Перевіряє, регулює, необхідні самостійно проводять нескладні спостереження, дослідження, аналізують та роблять обґрунтовані висновки.
Достатній	7	Розуміє та відтворює основний навчальний матеріал, пояснює біологічні поняття й явища, встановлює прості причинно-наслідкові зв'язки. Застосовує знання у типових навчальних ситуаціях, виконує	Виконує навчальні завдання за зразком або алгоритмом, застосовує набуті знання у типових ситуаціях. Бере участь у виконанні практичних і лабораторних робіт, може працювати з біологічними об'єктами, таблицями,	Виконує навчальні завдання переважно самостійно, але іноді потребує допомоги вчителя під час виконання складніших завдань. Застосовує відомі способи діяльності за	Висловлює власну думку з питань біології, бере участь в обговоренні, відповідає на запитання, взаємодіє з однокласникам и. Потребує незначної допомоги під час аргументації	Уміння: часто, завжди. Застосовує типові навчальні ситуації, потреби уточнювати запитання, незначної допомоги вчителів.

		завдання за зразком або алгоритмом. Може потребувати незначної допомоги вчителя.	схемами. Потребує незначної допомоги вчителя під час планування та виконання завдань.	зразком або алгоритмом.	власної позиції.	
	8	Впевнено застосовує знання для пояснення біологічних процесів, явищ і закономірностей, порівнює та класифікує об'єкти, встановлює взаємозв'язки. Розв'язує типові й частково нестандартні завдання, аргументує висновки, самостійно виправляє більшість помилок.	Самостійно виконує типові навчальні завдання, застосовує біологічні знання для пояснення явищ і процесів. Уміє працювати з інформацією, виконувати практичні та лабораторні роботи, робити висновки. Може визначати послідовність власних дій, виправляти помилки після підказки.	Самостійно виконує більшість навчальних завдань, правильно застосовує набуті знання та вміння в типових ситуаціях. За потреби використовує підказки або додаткові джерела інформації.	Активно бере участь у навчальному діалозі, чітко висловлює та аргументує власну думку, ставить запитання, уважно слухає інших. Конструктивно співпрацює в парах і групах.	Уміння: систематизувати достатньо впевнено Самостійно застосовує біологічні знання в типових ситуаціях, змінює допускати неточності
	9	Аналізує, узагальнює та застосовує біологічні знання у різних навчальних ситуаціях. Встановлює складні причинно-наслідкові зв'язки, робить обґрунтовані висновки, пояснює закономірності, переносить набуті знання на нові ситуації. Виконує завдання переважно	Впевнено й переважно самостійно організовує навчальну діяльність, застосовує знання у стандартних і частково змінених ситуаціях. Успішно виконує дослідницькі, практичні та лабораторні завдання, аналізує результати, формулює обґрунтовані	Самостійно планує та виконує навчальну діяльність, обирає доцільні способи розв'язання біологічних завдань. Уміє знаходити й використовувати необхідну інформацію, перевіряти та коригувати власний результат.	Вільно й послідовно висловлює думки щодо біологічних питань, переконливо аргументує висновки, ставить змістовні запитання та підтримує дискусію. Ефективно взаємодіє, розподіляє обов'язки та	Уміння: стабільно регулювати самостійно Упевнено застосовує способи в різних ситуаціях біологічних робити обґрунтовані висновки

		самостійно та аргументовано.	висновки. Уміє оцінювати результат власної роботи та коригувати свої дії.		сприяє спільному результату групи.	
Високий	10	Впевнено володіє навчальним матеріалом, правильно пояснює біологічні поняття, явища та процеси, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, застосовує знання в типових і змінених навчальних ситуаціях. Аналізує інформацію, порівнює біологічні об'єкти та процеси, робить обґрунтовані висновки.	Систематично й активно працює на уроці, самостійно виконує навчальні завдання, застосовує біологічні знання під час розв'язування проблемних ситуацій. Уміє працювати з біологічною інформацією, таблицями, схемами, малюнками, результатами спостережень і досліджень. Виконує практичні та лабораторні роботи з незначною допомогою.	Виконує навчальні та практичні завдання самостійно, правильно визначає послідовність дій, застосовує набуті знання в нових ситуаціях. Уміє самостійно планувати дослідження, добирати способи розв'язання біологічних завдань, робити обґрунтовані висновки.	Активно та результативно взаємодіє з учасниками освітнього процесу, чітко висловлює власну думку, аргументує її біологічними знаннями, уважно слухає інших, конструктивно бере участь у груповій та парній роботі.	Уміння виявляти учень/здебільше самостійно застосовує уміння виконання навчальних Правил використання біологічних встановлених причинно-наслідкових зв'язків практичних досліджень завдань незначною неточністю
	11	Глибоко й системно розуміє навчальний матеріал, самостійно аналізує та узагальнює інформацію, встановлює складні взаємозв'язки між біологічними явищами й процесами. Уміє застосовувати знання в нових	Виявляє високу активність і самостійність у навчальній діяльності, правильно й обґрунтовано виконує завдання різного рівня складності. Успішно застосовує знання в нових ситуаціях, аналізує та узагальнює	Повністю самостійно організовує навчальну діяльність, визначає мету, планує та виконує дослідження, обирає оптимальні способи розв'язання проблем.	Впевнено й конструктивно комунікує, самостійно формулює та обґрунтовує думки, ставить змістовні запитання, використовує біологічну термінологію, підтримує співпрацю в	Уміння виявляти системний майже Учень впевнено застосовує типові ситуації самостійно біологічний процес обґрунтовані висновки

		ситуаціях, аргументувати власні висновки, розв'язувати проблемні та практикоорієнтовані завдання.	біологічну інформацію, формулює висновки. Самостійно планує окремі етапи дослідження та оцінює отримані результати.	Упевнено застосовує знання в нестандартних ситуаціях, самостійно аналізує результати й аргументує висновки.	групі, поважає позиції інших та сприяє досягненню спільного результату.	аргументує думку.
	12	Демонструє високий рівень сформованості знань і мислення, творчо застосовує біологічні знання в нових та нестандартних ситуаціях. Самостійно аналізує, синтезує, оцінює інформацію, висуває припущення, обґрунтовує позицію, робить логічні та доказові висновки, розв'язує складні проблемні завдання.	Творчо й результативно здійснює навчальну діяльність, повністю самостійно виконує завдання підвищеної складності. Вільно застосовує біологічні знання для аналізу нових і проблемних ситуацій, аргументує власні висновки, встановлює причинно-наслідкові зв'язки. Самостійно планує та проводить навчальні дослідження, критично оцінює результати й пропонує обґрунтовані способи розв'язання проблем.	Виявляє високий рівень самостійності та ініціативності. Самостійно ставить навчальну проблему, формулює мету й завдання дослідження, планує та реалізує власну діяльність, творчо застосовує біологічні знання. Самостійно оцінює результати, виявляє помилки, коригує власні дії та пропонує оригінальні способи розв'язання біологічних проблем.	Виявляє високий рівень комунікації та взаємодії: ініціює співпрацю, переконливо аргументує власну позицію на основі біологічних знань, критично оцінює думки, ефективно веде діалог і дискусію, допомагає іншим учасникам групи, демонструє відповідальність за спільний результат.	Уміння: виявляє постійну та Учень, самостійно результати застосовує нових аналізує біологічну інформацію, висуває обґрунтовані припущення, встановлює взаємодії, робить висновки, пропонує розв'язання проблем.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ГЕОГРАФІЇ

Рівень досягнень	Бали	за когнітивними процесами	за навчальною діяльністю	за рівнем самостійності	за рівнем комунікації та взаємодії	за частотою вияву умінь
Початковий	1–3	З допомогою вчителя розпізнає поодинокі географічні об'єкти на карті або прості терміни.	Копіює елементи карт чи графіків лише за зразком та під прямим керівництвом.	Повністю залежить від покрокових вказівок; зупиняє роботу без нагляду.	Відповідає односкладно ("так/ні") або зачитує короткі готові фрази з підручника.	Прояви навичок мають випадковий, короткочасний та епізодичний характер.
Середній	4–6	Відтворює базову теорію, дає визначення понять без аналізу взаємозв'язків.	Знаходить об'єкти на карті за координатами, заповнює контурну карту за готовим шаблоном.	Виконує завдання самостійно лише у типових ситуаціях за раніше вивченим зразком.	Переказує параграф, бере пасивну участь у груповій роботі без власної ініціативи.	Навички стабільні лише під час роботи з простим репродуктивним матеріалом.
Достатній	7–9	Самостійно порівнює компоненти природи, встановлює причинно-наслідкові зв'язки (наприклад, рельєф/клімат).	Самостійно виконує практичні роботи: обчислює масштаби, аналізує діаграми й кліматограми.	Автономно шукає інформацію в підручнику та додаткових атласах, адаптується до змін.	Логічно презентує географічні звіти, аргументовано бере участь у дискусіях.	Демонструє зазначений рівень системно протягом більшої частини семестру.
Високий	10–1	Критично аналізує	Інтегрує	Повністю	Моделює та	Навички

	2	суперечливі дані, прогнозує зміни геосистем, висуває власні гіпотези.	цифрові інструменти (ГІС, Google Earth), розробляє комплексні моделі.	автономно планує та реалізує краєзнавчі чи дослідницькі проєкти.	координує роботу в команді під час захисту проєктів, веде дискусії.	виявляються автоматично, постійно та надійно в усіх видах дія
--	---	---	---	--	---	---

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ

№з /п	КРИТЕРІЙ	ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
1	Когнітивні процеси	Розуміння, запам'ятовування, відтворення та застосування знань; уміння аналізувати, порівнювати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, робити висновки й приймати обґрунтовані рішення.
2	Навчальна діяльність	Уміння виконувати навчальні завдання, застосовувати знання в практичних і життєвих ситуаціях, працювати з інформацією, виконувати дослідницькі, практичні та творчі завдання.
3	Рівень самостійності	Здатність самостійно планувати та виконувати завдання, визначати послідовність дій, знаходити способи розв'язання проблем, оцінювати власні результати та за потреби звертатися по допомогу.
4	Рівень комунікації та взаємодії	Уміння висловлювати власну думку, аргументувати позицію, слухати інших, вести конструктивний діалог; співпрацювати в парі та групі; дотримуватися правил взаємоповаги.
5	Частота вияву умінь	Систематичність і стабільність демонстрації набутих знань та умінь; здатність застосовувати їх у різних навчальних і життєвих ситуаціях.